

Eşinizin Yüzüne Dikkat

Kızdınız, yüzünüz asıldı; ama kocanız ya da erkek arkadaşınız orali görünmüyor öyle mi? Canınız sıkılmasın. Bu bir özel kişilik sorunu değil. Anlaşılan erkekler hep böyle. Hem de, taş devrinden beri...

Kanada'nın Toronto kenti York Üniversitesi doktora öğrencisi Lisa Goos, bunun bir algılama sorunu olup olmadığını merak etmiş. 58 bayan, 56 da erkek öğrenci seçmiş ve her birine dört olumsuz yüz ifadesi (kız-

gınlık, korku, tiksinti ve üzüntü) taşıyan erkek ve kadın fotoğrafları göstermiş. Tabii öyle uzun boylu incelemeye izin yok. Her fotoğraf ancak 30 milisaniye (saniyenin otuzda biri) süreyle gösteriliyor.

Araştırmacı, deney sonunda kadın yüzündeki kızgın ifadenin algılanması konusunda kız ve erkek katılımcılar arasında dikkat çekici bir fark saptamış. Denekler, kendi cinslerinden olan yüzlerdeki kızgınlığı % 40 başarıyla ta-

nırken, kızgın kadın yüzü gösterilen erkeklerde başarı oranı % 30'a düşmüş. Goos'a göre sonuç şaşırtıcı; çünkü araştırmalar çoğunlukla kadınların ifadelerinin daha kolaylıkla tanındığını gösteriyor. Ama Pennsylvania Üniversitesi Tıp Merkezi Beyin Davranış Laboratuvarı'ndan Ruben Gur için öyle şaşılacak bir durum yok: "Bulgular, evrim kuramıyla uyum içinde. Erkekler, fiziksel bakımdan daha güçlü olduklarından, onlar için bir kadının kızgın olup olmadığını bilmek fazla önemli değil".

Science, 21 Mayıs 1999

Çin'de Her Kesyeye Uygun Sperm

Çin'de, stoklarını bilim adamlarından ve profesyonel seçkinlerden derlemeyi planlayan bir sperm bankası, yönetimdeki Komünist Partisi'nin geleneksel değerleriyle, pazar ekonomisinin getirdiği "girişimcilik ruhu" arasındaki sürtüşmeleri bir kez daha gündeme getirdi. .

"Ünlülerin Sperm Bankası", aslında bir kamu kuruluşunun en yeni kapitalist girişimi. Sahibi, Chengdu Kent Belediyesi Aile Planlaması Teknik Yönlendirme Bürosu. Kuruluş, bu alanda oldukça tecrübeli. 1986 yılından bu yana bir sperm bankasını başarıyla işletiyormuş. Kuruluşun yöneticisi Huang Ping, pazarladıkları ürünlerin % 60 oranında hamilelikle sonuçlandığını vurguluyor. Bayan yöneticiye göre artık çiftler oldukça seçici; sağlıklı çocuklarla yetinmeyip, aynı zamanda bebeklerinin akıllı olmasını da arzuluyorlar. Bu "talebi" göz önünde tutan kurum seçkin sperm için ayrı bir banka kurmayı kararlaştırmış.

Vericiler üç gruba ayrılmış: En azından master derecesi sahibi entellektüeller, en başarılı

işadamları ve son olarak da başarılı tanınmış ressam, sahne sanatçıları ve sporcular. Huang, şimdiye kadar sperm verenlerin çoğunun birinci grupta, master düzeyinde öğrenimlerini sürdüren genç bilim adamları olduğunu söylüyor. Toplanan miktarı ve fiyatları açıklamaktaysa isteksiz. Gene de çocuk sahibi olmak isteyen çiftlerin "birinci kalite" sperm için servet ödemeye hazır olduklarını doğruluyor.

Ancak bazı bilim adamları, girişimi "rahatsız edici" buluyor. Beijing'deki Çin Bilimler Akademisi İnsan Genomu Merkezi Genel Müdürü Yang Huangming, girişimin "tümüyle boşuna" olduğu görüşünde. Eğer amaç toplumun kalitesini yükseltmekse, kamu kuruluşlarının bu tür projeler yerine eğitim düzeyine ve ana sağlığı standartlarına ağırlık ver-

mesi gerektiğini söylüyor. Başkentteki Devlet Aile Planlam Komisyonu yöneticilerinden biri de, sözkonusu bankanın ciddi amaçlı bir girişim olmadığını, yalnızca ticari kâr amaçlar gördüğünü söylüyor.

Science, 16 Temmuz 1999

Soğuk DNA

Araştırmacılar, Kuzey Grönland'daki buz kütlelerinin derinliklerinde ilk kez DNA örnekleri buldular. Kopenhag Üniversitesi evrim biyologlarından Peter Arctander yönetimindeki ekip, buz örneğinde bulunan bir ribozom genini polimeraz zincir tepkimesi yöntemiyle çoğalttı. Daha sonra 2000 ila 4000 yaşındaki DNA örneklerini, bir veri bankasından sağlanan gen dizilim örnekleriyle karşılaştıran ekip, buz kütlelerinin merkezlerinde çok çeşitli canlı türlerinin kalıntıları bulunduğunu ortaya koydu. Örnekler, çoğunluğu, bitki, mantar ve alge olmak üzere 57 ayrı organizmaya ait.

Buluş, kutup bölgelerinin yiyecek bakımından fakir sularında mantar türlerinin bulunamayacağı yolundaki inançla çelişiyor. Arctander, şimdiye kadar bulduklarının ökaryotik (çekirdekli) organizmalar olduğunu belirtiyor ve ileride daha yaygın bakteri türleri bulmayı umuyor. Ekip bundan sonra araştırmalarını 6000 yıllık buz örneklerine kaydıracak. Amaç, ilk insanların Kanada'dan buraya göç ettiklerinde nasıl bir Grönland bulduklarını belirlemek.

Science, 16 Temmuz 1999

